

Василь Бойчук
Обговорення книги завідувача відділу «Космології», доцента Інституту Східної Європи
Геннадія Гриценка «Числа Біблії» ©

12 липня 2019 року в Інституті Східної Європи відбулось обговорення наукової праці завідувача відділу «Космології», що в Івано-Франківську, доцента Інституту Східної Європи Геннадія Гриценка «Числа Біблії».

В науковій презентації взяли участь: директор Інституту Східної Європи, доктор історичних наук, професор, академік Віктор Ідзьо, заступник директора з науково-технічних питань Інституту Східної Європи, доктор фізико-математичних наук, професор, академік Ігора Огірко, завідувачі відділами, члени редколегії наукового журналу «Українознавець». В обговоренні також взяв участь професор з Варшави з Польщі - Валерій Височанський...

На наукову працю завідувача відділу «Космології», доцента Інституту Східної Європи Геннадія Гриценка «Числа Біблії» виголосив позитивну рецензію заступник директора Інституту Східної Європи доктор фізико-математичних наук, професор, академік Ігор Огірко, основні витяги з якої подаємо нижче.

Рецензія

на наукову працю «Числа Біблії» доцента, завідувача відділу «Космології Інституту Східної Європи
Геннадія Гриценка доктора фізико-математичних наук, професора, академіка, заступника директора
з науково-технічних питань Інституту Східної Європи Ігора Огірко

Праця завідувача відділу «Космології», доцента Інституту Східної Європи Геннадія Гриценка «Числа Біблії» доказує, що Біблія є дійсно джерелом християнської віри, релігії, культури та ідеології. Рецензія є об'ємною, це огляд та критика твору. Хороша рецензія – актуальна, яка розглядає свіжий твір, той, що вийшов менше, ніж рік тому. Після цієї події я мав місяць-два, щоб написати рецензію. Хороша рецензія – коротка. Хороша рецензія – критична, що оцінює твір, а не переказує його сюжет. Можете писати про окремі епізоди, щоб текст не вийшов ні про що, але найцінніше – оцінка, позиція, яка проілюстрована за допомогою матеріалу. Хороша рецензія – різнобічна. Вона розглядає жанр, стиль, авторські меседжі. Не просто, що хотів сказав автор, а ідеї, що він переосмислює у творі. Якщо у книзі розглядати щось одне – це буде схоже на фотографію, а рецензія є бути об'ємною. Хороша рецензія – рецензія з мінімальною кількістю цитат. Хороша рецензія – рецензія з діалогами. Вся наша культура – діалогічна. Ваша рецензія не має вийти монологом, адже вона не є абсолютною й незаперечною позицією. Текст має залишати певне поле для думок, наштовхувати читача на роздуми про книгу. Хороша рецензія – структурована. Хороша рецензія – орієнтована на певну аудиторію та ресурс. Коли ви пишете для конкретного видання, то спершу прогляньте попередні роботи, адже вони мають свій стиль і розраховані на певну аудиторію. Маю свій акаунт у спеціалізованих соціальних мережах.

Тлумачення Біблії, Книга Числа

Свою назву ця книга отримала з Септуагінти, де вона іменується по-грецьки "Арифмої", т. Е. Буквально "числа". Ця назва була дана тому, що в книзі міститься безліч статистичних даних, включаючи склад племен, загальна кількість священиків і левитів, і іншу чисельну інформацію. Але по-єврейськи Книга називається "бемідбар", що відповідає п'ятому слова в тексті книги "в пустелі". Загальноприйнята єврейська і християнська традиція приписує авторство Мойсея (як і авторство П'ятикнижжя в цілому), не дивлячись на те, що в самих Числах підтверджені цьому трохи (проте, 33: 2; 36:13). Не підлягає сумніву, що Мойсей є головною дійовою особою Чисел; він або учасник, або свідок більшості описаних в книзі подій.

Час написання. В останньому вірші книги Чисел говориться: "Оце заповіді та постанови, які дав Господь синам Ізраїля через Мойсея на моавських степах, над Йорданом, проти Єрихону" (36:13). З цього можна зробити висновок, що перебування Ізраїлю в пустелі завершилося, і євреї ось-ось повинні були увійти до ханаанського Краю. Перехід ними Йордану стався через сорок років після початку результату, а це подія датується +1446 роком до Р. Х. Таким

чином написання книги Чисел слід віднести приблизно до 1406 року, до часу передував смерті Мойсея (він помер саме в цьому році). (Про те, що результат почався в 1446 році, висновок робиться на підставі 3-Цар. 6: 1, де йдеться про те, що Соломон розпочав будівництво храму на 4-му році свого царювання (т. Е. В 966 р до Р . Х.), і було це 480 років після виходу. коментар на цей текст)

Мета написання. Книга Чисел представляється свого роду зводом керівних настанов для Ізраїлю в його пост-Синайський (т. Е. Після отримання ним закону на Синаї) період. Це "керівництво" стосувалося трьох сфер: а) порядку, якому народу потрібно було слідувати при пересуванні його через пустелю, б) того, що слід було діяти священників та Левитів в умовах постійного пересування народу, і в) того, як повинні були євреї готуватися до завоювання Ханаана і до осілого життя там. Той факт, що книга охоплює майже 40-річний період, з того моменту, коли був даний закон на Синаї, до подій, що поклали початок завоювання землі ханаанській, вказує на її історичний характер. Однак, Числа більше ніж історичний літопис. У цій книзі історичні події викладаються з певною метою: розповісти про те, чого очікував Господь від Ізраїлю, і як відповідав Ізраїль на ці очікування. Це відбувалося в той унікальний історичний період, коли земля була вже обіцяна Богом народу, але здійснення цієї обітниць ще не настав.

План книги: I. А. Порядок розташування племен (глави 1-2) Б. Настанови Левитам (глави 3-4) В. Очищення і освячення (глави 5-6) Г. Служіння в скинії (глави 7-8) Д. Настанови щодо Пасхи (9: 1-14) Е. У супроводі Господа (9:15 - 10:10)

II. А. Відхід з Синаї (10: 11-36) Б. Бунт народу (глава 11) В. Бунт Маріям і Аарона (глава 12) Г. Лазутчики в Обітованій землі (глави 13-14)

III. А. Повторення положень завіту (глава 15) Б. Бунт, піднятий Кореєм (глава 16) В. Підтвердження повноважень Аарона (глава 17) Г. Роль і привілеї священників і левитів (глава 18) Д. Закони про очищення (глава 19) Е. Прихід в пустині Цін (глава 20) Ж. Просування до Моаву (21: 1 - 22: 1)

IV. А. Важке становище Моава (22: 2-4а) Б. Звернення за допомогою до Валаама (22: 4б-20) В. Подорож Валаама (22: 21-35) Г. віщування Валаама (22:36 - 24:25) Д. Поклоніння Ізраїлю ідолам (глава 25)

V. до вступу в Ханаан (глави 26-36) А. Забезпечення права спадкування (26: 1 - 27:11) Б. Наступник Мойсея (27: 12-23) В. Закони про жертвопринесення (глави 28-29) Г. Закони про обітниці (глава 30) Д. Суд Божий над Мідіяном (глава 31) Е. Освоєння земель на схід від Йордану (глава 32) Ж. Короткий повторне опис шляху з Єгипту (33: 1-49) 3. Останні настанови про завоювання і успадкування (33:50 - 36:13)

Є нумерологія біблійна - 1) вчення про історичні та символічних числах, що містяться в Святому Письмі ; 2) помилкове вчення, засноване на упередженій інтерпретації чисел, що зустрічаються в Святому Письмі, що розглядає ці числа як елементи особливого зашифрованого знання, доступного розумінню обраних (гностиків, нумерологів і т. П.).

У Святому Письмі зустрічається дві категорії чисел - історичні та символічні. Перша категорія відображає факти минулого, а друга несе богословську навантаження.

Причому, історичні та богословські дані можуть збігатися, а можуть і не збігатися в одному числі. Наприклад, вказівки на строки царювання старозавітних монархів або вказівки на той чи інший рік їх правління є чисто історичні датування, які не несуть богословський зміст. Але вказівка на 40 днів перебування Мойсея на Синаї більше ніж історична ремарка. Число 40 в Біблії символізує підготовчий період, що передує будь-якому важливої події. 40-річний період вважався також терміном одного покоління.

Символічними числами в Біблії є: 40, 12, 10, 7, 4, 3, 2, 1.

Іноді символічний сенс числа 40 пояснюють наступним чином. Число 40 виражає собою повноту випробування. Воно утворюється шляхом множення двох інших символічних чисел: 4 (символ просторової закінченості видимого світу) і 10 (символ відносної завершеності). Останнє число, в свою чергу, може бути отримано шляхом додавання двох інших чисел, які також символізують повноту, як у світі духовному, так і світі видимому: 3 і 7. Наскільки дане тлумачення може бути застосовано до значній частині випадків, де згадується це символічне число, сказати важко. У всякому разі, ми не маємо достатніх підстав почитати його за безумовно істинне.

Сорок днів і сорок ночей тривало повинь, пов'язане зі всесвітнім потопом (Бит.7: 17).

Сорок років було Ісааку, коли він взяв собі за дружину Ребеку (Бит.25: 20).

Мандрування євреїв по пустелі тривало сорок років (Ісх.16: 35 ; Чис.14: 33 ; Втор.8: 2).

На три сорокаріччя ділиться життя пророка Мойсея, яка тривала сто двадцять років.

Сорок днів і сорок ночей Мойсей провів на горі Синаї (Вих.24: 18, 34:28).

Після народження хлопчика жінка сорок днів проходить очищення (Лев.12: 2,4). Якщо вона народжувала дитя жіночої статі, то очищення тривало вісімдесят днів (40 + 40).

Ісус Навин каже: я був сорока років, коли Мойсей, раб Господній, послав мене з Кадеш-Барнеа вивідати той Край (Нав.14: 7).

Після перемоги судії Отніїла над царем Месопотамський Кушан-Ріш'атаїма земля лежала сорок років (Суд.3: 1-11).

Сорок днів запрошував филистимлянин Голіаф євреїв вступити з ним у двобій (1Цар.17: 16).

Царі Давид і Соломон правили по сорок років (2Цар.5: 4 , 15: 7: 3Цар.2: 11: 3Цар.11: 42).

Передня частина Єрусалимського храму, побудованого Соломоном, мала ширину в сорок ліктів (3Цар.6: 17).

Сорок днів тривав шлях Іллі до Божої гори Хорив (3Цар.19: 8).

Сорок днів було дано жителям Ніневії на покаяння (Іон.3: 4).

У земному житті Господа нашого Ісуса Христа з числом 40 пов'язані дві важливі події. Перед початком проповіді Царства Небесного Спаситель світу, віддалившись в безводну Іудейській пустелі, постив 40 днів, нічого не куштуючи (Мф.4: 2 ; Лк.4: 2). До Вознесіння воскреслий Господь залишався на землі теж 40 днів (Дії. 1: 3).

Число 12 означає число обранців. Похідним від 12 є число 24 (24 священицькі черги, 24 старця в Об'явл.). Тут, ймовірно, можна говорити про символічність числа як про накинутаго йому внаслідок того, що воно відповідає кількості родоначальників колін Ізраїлю, яких було 12. Робити зворотний висновок (про те, що кількість родоначальників дорівнювало 12 саме в силу того, що в цьому був спочатку закладений якийсь таємничий сенс) - робити спірне висновок.

12 патріархів, синів Якова.

12 колін Ізраїлевих.

12 апостолів Христових.

За 12 тис. На кожне коліно обраних (Откр.7: 4-8).

12 хлібів (Лев.24: 5-6).

12 каменів, встановлених на згадку про чудовий переході Ізраїлю через Йордан (Нав.4: 8).

12 врат в Небесному Єрусалимі (Откр.21: 21).

Число 10 - один із символів завершеною повноти:

10 страт єгипетських.

10 заповідей Декалогу (Исх.20: 2-17), (Втор.5: 6-21).

10 умов для наближення до святилища (Пс.14).

десятина (Лев.27: 30).

Притча про 10 дів (Мф.25: 1-12).

Десять жінок будуть пекти хліб вам в одній печі (Лев.26: 26).

Якщо зостануться в домі одному десять чоловік, то помруть і вони (Ам.6: 9).

Яка жінка, маючи десять драхм, коли згубить драхму, не засвічує світла, і не мете хати і не шукає уважно, аж поки не знайде (Лк.15: 8).

Число 7 - більш поширена в Св. Писанні форма позначення повноти:

Історія творіння завершується 7-м днем спокою (Бут.2: 3).

Народи землі походять від 70 предків (Бит.10).

Число 7 часто зустрічається в старозавітному культурі (семиразове окроплення кров'ю, 7-м жертвних тварин, семисвічник скинії і Храму і т. Д.).

згідно Іер.25: 12 , Полон тривав 70 років (по Іез.29: 11 - 40 років).

Христос обирає 70 апостолів (Лк.10: 1); апостоли - 7 дияконів (Деян.6: 3).

В Одкровенні сказано про 7 церквах, 7 зірках, і сама композиція його побудована на числі 7.

Кожен, хто вб'є Каїна, семикратно всемеро (Бит.4: 15).

Сім овечок в свідоцтво (Бит.21: 30).

Сім років праці Якова за Рахіль (Бит.29: 18).

Семиденний плач Йосипа по батькові (Бит.50: 10).

Постили сім днів (1Цар.31: 13).

Сім днів і сім день у побудованого Храму (3Цар.8: 65).

Число 4 знаменує вселенськість (по числу сторін світу), іноді - завершеність, повноту. Звідси:

Чотири рукава річки, яка витікає з Едему (Бут.2: 10 сл.).

Чотири кута, або «роги», вітваря.

Небесний Ковчег в баченні Єзекіїля (Іез.1) несуть 4 символічних тварин (пор. Откр.4: 6); в його ж бачення Новий Єрусалим був в плані квадратним, зверненим до 4 сторонах світу.

Чотири чашки на стеблі світильника (Исх.25: 34).

Чотири небесні вітри вдарили на Велике море (Дан.7: 2).

Чотирьома способами (Іер.15: 3).

Від чотирьох вітрів прийди, дух, і дихни на цих забитих, і нехай оживуть (Іез.37: 9).

Чотири Ангела, що стоять на чотирьох кутах землі (Откр.7: 1).

Народи, що знаходяться на чотирьох кутах землі (Откр.20: 7).

Число 3 - знаменує Божественне Триєдність , іноді трактується як число, що підкреслює святість, відданість Богу або відступ від Бога.

Явище трьох ангелів Авраамові (Бит.18).

Триразове прославляння святості Бога (Іс.6: 1).

Хрещення в ім'я Отця і Сина і Святого Духа (Мф.28: 19)

Бог як володар минулого, сьогодення і майбутнього в (Откр.1: 8).

Три покарання (2Цар.24: 12).

Дві частини на всій землі будуть винищені, а третя залишиться на ній (Зах.13: 8).

Перше, ніж заспіває півень, відречешся ти тричі від Мене (Мф.26: 34).

Я третій рік, відколи приходжу шукати плоду на цій смоковниці і не знаходжу; зрубай її: на що вона і землю займає? (Лк.13: 7).

Число 2 означає щось основоположне:

Дві скрижалі Декалогу.

Два стовпа біля воріт Храму.

Закон і Пророки, уособлені на горі Преображення Мойсеєм і Іллею.

Відправлення апостолів по двоє.

Два свідка Христового в кінці часів (Откр.11: 3).

Число 1: Так само як число 1 є основою всієї математики, так і Бог - початок всього. Тому, нерідко число 1 в Св. Писанні вказує на те, що Бог - єдиний і один.

Одне дерево пізнання добра і зла (Побут. 2:17).

Один закон (Исх.12: 49).

Один суд (Лев.24: 22).

Один статут (Чис.15: 15).

Один Господь (Сір.1: 7).

Господь один праведний (Сір.18: 1).

Один у вас Учитель - Христос (Мф.23: 8).

Один Отець, що на небесах; І не звіється наставниками, бо один у вас Наставник - Христос (Мф.23: 9-10).

Одне стадо і один пастир (Ін. 10:16) ..

Один Бог Отець, що з Нього походить усе, ми ж для Нього, і один Господь Ісус Христос, що все сталося Ним, і ми Ним (1Кор.8: 6).

Один хліб, і ми багато одне тіло; бо всі ми беремо участь в одному хлібі (1Кор.10: 17).

Одне тіло і один дух, як і були ви покликані в одній надії вашого покликання (Еф.4: 4).

Один Господь, одна віра, одне хрещення (Еф.4: 5).

Одна скинія заповіту (одкровення) для всього Ізраїлю (Исх.26: 30).

Один храм Божий для всіх синів Ізраїлю (3Цар.6: 2).

Один ковчег одкровення як місце особливого Божого присутності і найбільша святиня (Исх.26: 33).

Один жертвник всепалення (Лев.4: 7).

***

Біблію не можна сприймати як якийсь ребус, який потрібно розгадати, але в той же час не можна сприймати і як щось просте і зрозуміле, ніби підручника історії або геометрії. У Біблії, звичайно, треба інакше, але іносказання - це не те ж саме, що шифр або ребус. Господь не приховує від нас в біблійному тексті якісь таємниці, подібно до того як батьки ховають в буфеті цукерки від маленької дитини. Просто до розуміння різних смислових шарів Біблії потрібно дорости. Дорости не так розумом, скільки серцем. Тому спроби якимось хитрим способом вчитати в Біблії передбачення про ті чи інші майбутні історичні події, так само як і знайти в ній відповіді на якісь природничі питання, не тільки марні, але і душевредним. Люди, практикуючи таке ставлення до Святого Письма, не тільки не задовольняють своєї цікавості, а й пройдуть повз тих біблійних смислів, які їм цілком доступні і необхідні для їх порятунку.

Всі числа, які є в Святому Письмі чи церковної традиції, носять виключно символічний сенс. Простіше кажучи, числа не мають особливого священного значення самі по собі, а тільки вказують на той чи інший священний об'єкт. Наприклад, якщо говорити про кількість 3, то для християнина воно перш за все вказує на троичність Осіб Божества, але саме по собі не має особливої, самостійної святості. Саме тому числа не священне, а лише символічні.

Серед найпоширеніших символічних чисел наступні:

1 - символізує в першу чергу єдність Божества;

2 - вказує на подвійність природ (Божа і людської) у Христі;

3 - символізує три Іпостасі в Пресвяту Трійцю;

4 - знаменує собою загальність (вселенськість), вказуючи на чотири сторони світу. Так, на думку святих отців, Святе Письмо Нового Завіту складається з 4 Євангелій, що є символом звернення християнської проповіді до всіх народів, розташованих в 4-х кінцях світу;

7 - символ повноти, досконалості. Так, Господь творить цей світ протягом 7 днів, а повнота Божественної благодаті зображується за допомогою 7 дарів Святого Духа.

Крім того, символічно повноту і закінченість втілюють і такі числа, як **12** і **40**. Перше число, це і дванадцять апостолів і дванадцять колін Ізраїлевих. Останнє, наприклад, вживається для символічного зображення готовності до того чи іншого важливої події. Так, наприклад, в Старому Завіті ізраїльський народ, перед тим як успадкувати землю обітовану, подорожував по пустелі 40 років. У Новому ж Завіті найяскравішим згадкою про це число є вказівка на те, що Ісус Христос, перш ніж вийти на суспільну проповідь, протягом 40 днів в пості і молитві перебував в пустелі. Після ж Свого Воскресіння Христос 40 днів являвся апостолам і протягом цього періоду, як кажуть про це святі отці, відкривав їм таємниці Царства Божого.

Рецензована книга буде корисною студентам, що навчаються, та їх викладачам, причому незалежно від мови, яку вони студіюють.

12.07.2019.

www.easterneurope.nethouse.ua